

Info

Budimpešta je iznimno omiljeno turističko odredište naših ljudi. Nešto zbog blizine, nešto zbog povoljnijih cijena, ali uglavnom zbog ljeptote svoje povijesne baštine, koju je sačuvala i za vrijeme socijalizma.

To je u pravom smislu prijestonica, koja ima što pokazati. Rastanak sa sovjetskim režimom Madarima nije teško pao, pa je danas moderan grad sa svim obilježjima gradova zapadne Europe.

Budimpešta

+ U moru marketinških Pisana povijest Budimpešte počinje oko 89. godine rimskim gradom Aquincum, osnovanim na mjestu keltskog naselja. Do kraja 4. stoljeća bio je glavni grad pokrajine donje Panonije. O tome svjedoče ruševine akvadukta i još nekih rimskih građevina. Madari se naseljavaju tek 900. godine. Stvaraju se gradovi Budim i Pešta, koji će kasnije prerasti u one što imamo danas. U XIII. stoljeću uništavaju je Mongoli, ali se brzo obnavlja. Razdoblje turske vladavine traje od 1526. do 1686. godine kada na vlast dolaze habsburški vladari. Tada počinje razdoblje u kojem se stvara ono s čime se grad danas ponosi. U močnu Austrougarsku monarhiju živo je isprepletena i povijest Hrvatske, Bosne i njenih vladara.

Drugi svjetski rat, njemačka okupacija, a potom opсадa i granatiranje od strane ruske vojske 1944. godine uzrokuju veliku razaranja. Razdoblje socijalizma Madari povezuju s terorom Sovjeta, koji će 1956. oružano interveniraju i tenkovima guše demokratske promjene. Do promjena ipak dolazi, kao i u cijeloj istočnoj Europi. Nekadašnji simboli socijalizma i spomenici podignuti u to ime brzo nestaju i zamjenjuju ih novi. Zanimljivo je da ih sve s raznih otpada, gdje su bili baceni, uspio otkupiti jedan madarski poduzetnik, koji je na ulazu grada podignuo jedinstveni muzej na otvorenom pod nazivom Monument park na 42 nekadašnja simbola revolucije i pobjede socijalizma (www.szoborpark.hu).

Raskid s Rusijom i drugim zemljama bivšeg Sovjetskog Saveza nije, u privrednoj odnosima, ipak tako drastičan. Madarska nema izvora energije, pa ih i nadalje dobiva s istoka (struja, nafta, plin) u zamjenu za hraru koju izvozi. Zato je svaki pedalj zasilan uljanom recipicom, koja se koristi i za biodizel. U proljeće, krajolik je žute boje, od žutih cvjetova repice. Madarska ne oskudjeva termalnim izvorima. Procjena je da ih ima kao ostatak Europe zajedno. Nekada su se koristili u mnogobrojnim banjama i ljekilištima. Danas su sve to suvremeni kompleksi s hotelima koji privlače veliki broj starije turističke populacije sa zapada. I u samoj Budimpešti ima desetak kupališta i dvadeset banaza. Nije ni čudo da su u vaterpolu tako jaki.

Dunav i mostovi

Dunav dijeli Budimpeštu na stari dio Budim, smješten na brežuljcima na desnoj obali, i Peštu, noviji dio na lijevoj obali u ravnici. Spaja ih osam mostova, svaki sa svojom pričom i ljetopom. Dunavom plove mnogo brojni brodovi. Ima ih registriranih

više nego na Jadranu. Kao važan prometni put, spaja zapadnu Evropu s crnomorskimi zemljama. Svako malo onuda prolaze brojne teglenice pa i cijeli konvoji. Turističkih brodova je veoma mnogo, čak brodova-hotel, koji nude vsesednevna krstarenja Dunavom: od Austrije pa do Rumunjske. Još je više onih koji nude razgledavanje grada, odakle se najbolje vide zdjela smještena na obje obale i mostovi ispod kojih ti brodovi plove. Uz času šampanska ili čak večeru s glazbom, doživljaj je potpun.

Najpoznatija četiri mosta su Lančanid (Lančani most), Erszébet hid (Elizabetin most), Szabadság hid (Most slobode) i Margit hid (Margaretin most).

Najstariji i najlepši je Lančani viseći most, s povačom na obje strane i dva velika trga na obalama. Zanimljivo je da su graditelji zaboravili lavovima napraviti jedan madarski poduzetnik, koji je na ulazu grada podignuo jedinstveni muzej na otvorenom pod nazivom Monument park na 42 nekadašnja simbola revolucije i pobjede socijalizma (www.szoborpark.hu).

Danas više nema lanaca, jer su tijekom rekonstrukcije prije dvadesetak godina zamijenjeni drugim načinom spajanja: na nosive sajle. Most slobode napravio je Franjo Josip povodom 1000 godina postojanja Ugarske države 1896. godine. Ured grada nalazi se zelena oaza, Margitin otok, preko kojeg se pruža Margit hid i mnogo mladih Arpadov most. Ime je dobio po svetoj Margiti iz dinastije Arpadovića, koja je na njemu osnovala svoj red.

To je jedno od najpopularnijih zona opuštanja i razonode s mnogo bazena i sportskih sadržaja, hotela i parkova za šetnju.

Najelagantniji je bijeli viseći Elizabetin most, koji je dobio ime po poznatoj carici Sissy. Uz Dunav je s peštanske strane šetnica Dunakorzó, udaljena od središnjeg trga pedeset metara.

Tu se održavaju i koncerti na otvorenom, ali i roštiljade uz dosta piva i vina, koje privlače i stanovnike i turiste.

Naravno, sve je puno restorana i kafića s velikim terasama.

Budim

Penjemo se uz zidine budimskom stranom. Prolazimo pored kavane gdje je Krleža pisao svoja djela i brda gdje su nekada bile palace madarske aristokracije koje su Rusi, uvodeći socijalizaciju, srušnili redom. Brdo Citadela je vidikovac ispod kojeg su smještene poznate terme kod Hotela Gellér. Na vrhu je tvrdava s nekadašnjim spomenikom ruskinu oslobođiocima. Završio je na otpadu a potom u već spomenutom muzeju. Gradevine su dobole nove skulpture, ali ostale su i dalje simboli madarske države te predstavljaju spomenik svim oslobođiocima. Pogled na Dunav i njegove mostove najlepši je upravo odande, kao i na Budim koji se rasprostira na drugu stranu, sve do otoka Cepela.

, najvrednije blago nalazi se na susjednom brdu gdje su se poredale Ribarska kula sa svojim elegantnim zidinama, crkva svetog Matijaša i Kraljevska palača. Između njih se uguralo i suvremeno zdanje hotela Hilton, koje onamo baš i ne pripada. Na trgu ispred crkve je novopodignuti spomenik Arpadu, osnivaču madarske države, povodom 1100-te obljetnice. Možete prošetati gornjim gradom, preko trga sv. Georga sa standom i izvrsnom kotlovinom i trgovinom minerala i kristala, srednjevjekovnih oklopa, sablji i drugih tada neophodnih sitnica. Madari jako volje sah, pa su te može kupiti preko tridesetak raznih sahovskih garnitura

Vaci utca je glavna ulica. To je pješačka zona s mnoštvom trgovina, koja vodi od trga Vorosmarty do Elizabetinog mosta i nedaleke tržnice. A sice Budimpešte je Vorosmarty trg sa spomeničkim, i Gerbeaud Culkrasza, jedna od najstarijih i najpoznatijih slastičarnica u Europi, koja datira iz 1858. godine. Obavezno treba posjetiti komad neke od slavnih torti Žerbo, Esterházi i Dobó. Danas Gerbeaud prima, u svoje raskošno uređene salone, 330 gostiju, a ljeti još gotovo tokom na terasi.

Trg je svega pedeset metara udaljen od Dunava, a obrubljuju ga svi najpoznatiji i najkupljivi hoteli poznatih svjetskih lanaca.

Neki u starim palačama, a

neki u supermodernim zdanjima od stakla i mramora, poput najkupljivog hotela Kempinski koji gleda na trg Deak.

Na samom trgu, pored nekoliko velikih trgovina odjeće poznatih markica, nalazi se stanica druge najstarije metro linije izgradene u svijetu. Linija M1 vidi se na Trg Heroja i gradski park. Silazite kratkim, skoro nezajmljivim stepenistem i unutra zatičete izvorno izgradenu postaju iz 1896. godine. Dao ju je izgraditi Franc Josip u spomen na 1000 godina dosegavanja Madara. Čak su i vlakovi skoro vjerne replike starih vlakova. Ali njenja izgradnja imala je i jeftiniju svrhu - bila je brza i jeftina, vezu, kojom se moglo doći do novoizgrađenog gradskog parka a danas mjesto s mnóstvom restauracija, zooloških i botaničkih vrtova, cirkusom, bazenima, muzejima, koncertnom dvoranom, a zimi ogromnim klizalištem. Tu je i zgrada starog parlamenta te paviljoni svjetske izložbe koji su pretvoreni u muzeje. Inače postoje još dvije linije podzemne željeznice: M2 i M3, dok se četvrta planira otvoriti 2010. godine.

Ispred parka je ogromni Trg Heroja (Hősök tere), okružen dvjema palačama u kojim su muzeji posvećeni umjetnosti, a u središtu Milenijumski spomenik vodama sedam plemen, osmivača madarske države, te drugim velikim animama povijesti. Zanimljivo je da su tu i neki ikonični hrvatski velikani, koji se smatraju sastavnicama djejstvu madarske povijesti. Ispred stupa je spomenik neznanom junaku, gdje državnički polazu vijence tijekom svojih posjeta. Ovaj trg je zadnji dio širokog bulevara koji je bio namijenjen vojnim parada ruskim vojskama, i na kome su se nalazili Lenjinov i Staljinov spomenici. Sve je to suočeno i prenamijenjeno, kako bi se što prije zaboravilo.

Mnoštvo je palača, širokih bulevara i velikih trgovina. Za svaku znamenitost dobar će vam voditi ispričati priču. Obavezno morate posjetiti Baziliku sv. Stjepana, četvrtu po veličini u svijetu. Sva je u mramoru, s pozlatom, te s prekrasno oslikanim stropovima i kupolom. Možda niste znali da su kazališta u Budimpešti, Riječi i Zagrebu napravljena po istom projektu, samo različitim veličinama - ovisno o koliko je tko imao novca.

Cetiri zgrade želježničkih postaja zadržale su isti izgled kao kada su napravljene. Svaka je atrakcija za

Boris Pletikosa

VAŠ ODMOR

ADRIATIC adventure
Vaš pravi izbor za avanture koje neće zaboraviti!

e-mail: info@adriatic-adventure.com

www.adriatic-adventure.com

www.adriatic-adventure.com

165/11/2008 infoTrend 55